

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

©2021 БЕЗГІНОВА Л. І., ЗАБРОДСЬКА Л. Д., ЗАБРОДСЬКА Г. І., НЕСТЕРЕНКО О. М.

УДК 658.330.322:338
JEL: G31; G32; L66; O16

Безгінова Л. І., Забродська Л. Д., Забродська Г. І., Нестеренко О. М. Оцінка інвестиційної привабливості підприємств харчової промисловості

Метою статті є обґрунтування методичного підходу до оцінки інвестиційної привабливості підприємства харчової промисловості з урахуванням його галузевих особливостей. У статті наведено специфіку діяльності підприємств харчової промисловості, що може характеризувати стан їх інвестиційної привабливості. Розглянуто методичні аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Оцінку інвестиційної привабливості підприємства харчової промисловості запропоновано проводити з позиції коротко- та довгострокової перспективи. Обґрунтовано методикою оцінки інвестиційної привабливості підприємства харчової промисловості за такими етапами: формування інформаційної бази оцінки; оцінка елементів інвестиційної привабливості та визначення їх нормативних значень за групами фінансових коефіцієнтів; інтегральна оцінка елементів стану інвестиційної привабливості; ранжування підприємств за результатами оцінки інвестиційної привабливості. Виокремлено чотири групи фінансових коефіцієнтів відповідно до їх економічного змісту: ліквідності (коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт покриття); оборотності (коефіцієнт оборотності сукупного капіталу, коефіцієнт оборотності оборотних активів); фінансової стійкості (коефіцієнт структури покриття, коефіцієнт співвідношення власних і позикових коштів); рентабельності (рентабельність активів, рентабельність власного капіталу). Методика дозволяє залежно від пріоритетів і політики підприємства, його галузевої належності, інвестиційного клімату, умов розвитку економіки обирати інші критерії та показники для оцінки рівня інвестиційної привабливості. Запропоновано методичний підхід до побудови інтегрального показника оцінювання інвестиційної привабливості підприємства та фактор-карти її інтерпретації з виділенням низького, середнього та високого рівнів.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, підприємство, харчова промисловість, платоспроможність, оборотність, фінансова стійкість, рентабельність, інтегральна оцінка.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-6-259-264>

Формул: 3. **Бібл.:** 14.

Безгінова Любов Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Ключківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: bezginova_l@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6663-8304>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1951868/lyubov-i-bezghinova/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57207313274>

Забродська Любов Давидівна – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Ключківська, 333, Харків, 61051, Україна)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8496-5683>

Забродська Ганна Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Ключківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: anya2043@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6825-0060>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1827421/hanna-zabrodskaja/>

Нестеренко Оксана Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних методів управління, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: oksnes777@gmail.com

UDC 658.330.322:338
JEL: G31; G32; L66; O16

Bezghinova L. I., Zabrodskaja L. D., Zabrodskaja H. I., Nesterenko O. M. Assessing the Investment Attractiveness of Food Industry Enterprises

The article is aimed at substantiating the methodological approach to assessing the investment attractiveness of the food industry enterprise, taking into account its industry characteristics. The article describes the specifics of the activities of food industry enterprises, which can characterize the state of their investment attractiveness. The methodological aspects of assessment of investment attractiveness of enterprise are considered. The assessment of the investment attractiveness of a food industry enterprise is proposed to be carried out from the short- and long-term perspective. The methodology for assessing the investment attractiveness of the food industry enterprise is substantiated according to the following stages: formation of an information base of assessment; assessment of investment attractiveness elements and determination of their normative values by groups of financial coefficients; integral assessment of elements of the state of investment attractiveness; ranking of enterprises based on the results of the investment attractiveness assessment. Four groups of financial coefficients are distinguished in accordance with their economic content: liquidity (absolute liquidity ratio, coverage ratio); negotiability (negotiability ratio of total capital, negotiability ratio of current assets); financial sustainability (coverage structure coefficient, ratio of own and borrowed funds); profitability (return on assets, return on equity). The methodology allows, depending on the priorities and policies of the enterprise, its industry affiliation, investment climate, economic development conditions, to choose other criteria and indicators to assess the level of investment attractiveness. A methodical approach to the construction of an integral indicator of the assessment of investment attractiveness of enterprise and a factor map of its interpretation with the allocation of low, medium and high levels are proposed.

Keywords: investment attractiveness, enterprise, food industry, solvency, negotiability, financial sustainability, profitability, integrated assessment.

Formulae: 3. **Bibl.:** 14.

Bezghinova Lyubov I. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: bezginova_l@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6663-8304>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1951868/lyubov-i-bezghinova/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57207313274>

Zabrodka Lyubov D. – PhD (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Management, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8496-5683>

Zabrodka Hanna I. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: anya2043@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6825-0060>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1827421/hanna-zabrodka/>

Nesterenko Oksana M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic Theory and Economic Methods of Management, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: oksnes777@gmail.com

Підприємства харчової промисловості України функціонують в динамічному та жорсткому конкурентному середовищі, повністю забезпечуючи країну продовольством і виробляючи майже 20% від загального обсягу промислової продукції. Постійний їх розвиток вимагає регулярних інвестицій як у виробництво та науково-технічні розробки, так і на інші цілі, спрямовані на отримання позитивного ефекту. Незважаючи на тривалі пертурбації зовнішнього середовища, харчова промисловість України й досі залишається привабливою для іноземного капіталу. Водночас стан вітчизняного внутрішнього ринку не досягнув рівня розвитку ринків центральноєвропейських країн, орієнтованих на різноманітність смаків і можливості споживачів, що також створює передумови для ефективного залучення інвестицій у сектор виробництва продуктів харчування. Цю тезу підтверджує й думка експертів про очікуване зростання рівня інвестиційної привабливості вітчизняної харчової промисловості на тлі прогнозів більш високих темпів зростання цін на харчові продукти порівняно з цінами на сільськогосподарську сировину [1].

Важливою передумовою залучення інвестицій є постійне управління інвестиційною привабливістю, тобто сукупністю характеристик, які дозволяють потенційному інвестору оцінити ступінь привабливості конкретного об'єкта інвестицій для вкладання наявних коштів. Інвестиційно привабливі підприємства мають більшу можливість забезпечувати конкурентоспроможність продукції та підвищувати її якість порівняно з конкурентами; ефективно здійснювати структурну перебудову виробництва; відновлювати основні фонди; підвищувати технічний рівень праці та виробництва; створювати необхідну сировинну базу для ефективного господарювання; залучати кошти в обсягах, потрібних для забезпечення подальшого розширення та розвитку виробництва; вирішувати соціальні проблеми та ін.

Наявні й очікувані істотні зміни в економіці України підвищують роль і значення оцінки інвестиційної

привабливості для окремого підприємства, власників його капіталу, постачальників, покупців, конкурентів, фінансово-кредитних установ, місцевих органів влади та держави в цілому. Регулярне оцінювання підприємством власної інвестиційної привабливості сприяє більш ефективному управлінню його майном і капіталом, а це, своєю чергою, приводить до зростання доходу та прибутку. Оцінка інвестиційної привабливості дозволяє виявити проблемні місця в діяльності суб'єктів господарювання, визначити та розробити заходи щодо їх усунення та віднайти нові можливості мобілізації інвестиційних ресурсів. Це, своєю чергою, створює для наявних і потенційних інвесторів можливість прийняти адекватне управлінське рішення щодо інвестування в бізнес, а керівництву підприємства – вжити необхідних заходів з підвищення ефективності управління інвестиційною привабливістю.

Актуальність вирішення даного завдання підкреслюється недостатнім рівнем інвестиційної активності вітчизняної економіки, що обумовлено скороченням виробництва, відокремленням фінансового та виробничого секторів, нестачею оборотного капіталу.

Недостатньо дослідженими та розробленими залишаються багато напрямків оцінки інвестиційної привабливості, зокрема відсутні єдині підходи до визначення системи показників та методів оцінки, що мають важливе теоретичне та прикладне значення. Це викликає необхідність поглибленого дослідження економічного механізму оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Проблема оцінки інвестиційної привабливості приваблює велику кількість науковців. Теоретичні та методологічні аспекти оцінювання інвестиційної привабливості підприємств із різною повнотою розглянуто в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема: Бачинського В., Гончарук А., Давиденко А., Жувагіної І., Ільїної Е., Крупки Я., Пересади А., Чорної М. та ін. Вивчення опублікованих робіт

виявило існування на даний момент безлічі методів оцінки інвестиційної привабливості підприємства, які вивчені на рівні як окремої галузі, так і підприємства.

Оцінка інвестиційної привабливості являє собою процес дослідження економічної інформації, метою якого є об'єктивне дослідження досягнутого рівня інвестиційної привабливості, визначення зміни цього рівня порівняно з минулими періодами.

Відповідно до різних трактувань інвестиційної привабливості підприємства існують різні підходи до вирішення завдання її кількісної оцінки. Всі існуючі методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства можна розділити на дві групи:

- 1) методики, відповідно до яких рівень інвестиційної привабливості підприємства визначається його фінансовим станом, а аналіз цієї привабливості зводиться до аналізу фінансового стану [2; 3; 6; 9–12];
- 2) методики, що враховують вплив різноманітних внутрішніх і зовнішніх факторів на інвестиційну привабливість підприємства і на характер її зміни залежно від цих факторів [4; 5; 7; 8].

Дискусійним залишається питання вибору показників. Відсутня єдина система оцінки, яка одночасно задовольняла би потреби інвесторів щодо об'єкта інвестування, дозволяла отримати об'єктивну інформацію і не була занадто трудомісткою. Поширення набувають методики поєднання кількісних і якісних характеристик стану підприємства, що доповнює оцінку інвестиційної привабливості, але вимагає відповідного обґрунтування.

Незважаючи на значну кількість робіт за проблематикою, необхідно відзначити недостатність системних розробок, присвячених формуванню методологічних основ цілісної, системної та комплексної оцінки інвестиційної привабливості підприємства. У зв'язку з цим виникає питання вибору інструментарію для оцінювання, який дозволить оперативно визначити його внутрішні можливості та слабкості, виявляти приховані резерви з метою підвищення ефективності. Актуальність перелічених проблем і відсутність загальноприйнятої методології їх вирішення визначили вибір теми та мету дослідження.

Метою наукової роботи є обґрунтування методичного підходу до оцінки інвестиційної привабливості підприємства харчової промисловості з урахуванням його галузевих особливостей.

Інвестиційну привабливість підприємств харчової промисловості характеризує низка особливостей:

- 1) масовість і різноманітність продуктів, що випускаються;
- 2) доцільність розміщення виробництва більшості продуктів харчування (особливо швидкопсувних) у місцях їх найбільшого споживання;

- 3) більша, ніж в інших галузях, залежність збутової діяльності підприємств від якості та безпеки продуктів, що випускаються;
- 4) важливість для споживача привабливості тари й упаковки, рекламної підтримки та маркетингової діяльності на товарних ринках;
- 5) залежність діяльності підприємств харчової промисловості від стабільної сировинної бази.

Під час оцінки інвестиційної привабливості підприємств використовується низка підходів, у межах яких застосовуються різні критерії та показники [2–5; 6–12]: трендовий, структурний, порівняльний, інтегральний аналіз, аналіз фінансових коефіцієнтів та ін. Дослідження цих підходів дозволило зупинити свій вибір на основних оцінних показниках і сформулювати оптимальну їх систему з позиції раціональності та достатності.

Вважаємо, що під час аналітичного дослідження інвестиційної привабливості підприємства потрібно зупинитися докладніше на аналізі системи фінансових коефіцієнтів. Використання цієї системи дозволяє визначити різні відносні показники, які характеризують окремі результати фінансової діяльності та рівень фінансового стану підприємства, що має безпосереднє відношення й до його інвестиційної привабливості [10–12].

Інвестиційну привабливість підприємства харчової промисловості пропонується оцінити з погляду його короткострокової та довгострокової перспектив. У короткостроковій перспективі критерієм оцінки виступає ліквідність і платоспроможність, тобто здатність підприємства нести відповідальність і розраховуватися за своїми короткостроковими зобов'язаннями своєчасно та в повному обсязі. У довгостроковій перспективі великого значення набуває аналіз фінансової стійкості підприємства. Пропонується розширити систему аналітичного дослідження інвестиційної привабливості підприємства шляхом використання, крім означених вище, таких груп аналітичних фінансових коефіцієнтів, як оборотність (ділової активності) та рентабельність.

З огляду на це та враховуючи специфічні особливості харчової галузі, була запропонована методика поетапної оцінки стану інвестиційної привабливості підприємства харчової промисловості.

Етап 1. Формування інформаційної бази оцінки інвестиційної привабливості підприємства харчової промисловості. Основою інформаційної бази є показники балансу та звіту про фінансові результати підприємства.

Етап 2. Оцінка елементів інвестиційної привабливості та визначення їх нормативних значень за чотирма групами фінансових коефіцієнтів відповідно до їх економічного змісту.

Група 1 – показники ліквідності. Одним із найважливіших показників інвестиційного стану в ринковій економіці є ліквідність, тобто безперешкодне перетворення майна на гроші. Ліквідність балансу характеризує «... ступінь покриття боргових зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких у готівку відповідає строку погашення платіжних зобов'язань» [13, с. 10].

Для дослідження ліквідності в процесі оцінювання інвестиційної привабливості підприємств харчової промисловості доцільно обрати коефіцієнти абсолютної ліквідності та покриття.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності визначає частину короткострокових фінансових зобов'язань, яка може бути покрита за рахунок наявних у підприємства грошових коштів. Теоретично достатнім значенням для коефіцієнта абсолютної платоспроможності є від 0,1 до 0,2. Проте навіть за невеликого значення коефіцієнта підприємство вважається платоспроможним, якщо збалансує та синхронізує надходження та витрачання грошових коштів за обсягами та термінами.

Коефіцієнт покриття (загальний коефіцієнт ліквідності, коефіцієнт поточної ліквідності) дає загальну оцінку платоспроможності підприємства та показує ступінь покриття всієї заборгованості за поточними фінансовими зобов'язаннями за рахунок наявних оборотних активів. Перевищення оборотних активів над короткостроковими зобов'язаннями свідчить про наявність резервного запасу для розширення господарської діяльності. Вважається, що чим більше розміри цього запасу, тим вище впевненість кредиторів у погашенні боргів.

Група 2 – показники оборотності. Ефективність інвестування в значному ступені визначається швидкістю обертання вкладених коштів під час господарської діяльності підприємства харчової промисловості. Швидкість обороту активів (капіталу) підприємства та їх окремих складових у процесі господарювання характеризують коефіцієнти оборотності. Для оцінки інвестиційної привабливості за цим критерієм пропонується використати коефіцієнти оборотності сукупного капіталу та оборотних активів.

Група 3 – показники фінансової стійкості підприємства. Стабільність діяльності підприємства з позиції довгострокової перспективи є однією з найважливіших характеристик фінансового стану, яка тісно пов'язана з фінансовою структурою капіталу підприємства, його залежністю від кредиторів та інвесторів. Оцінка інвестиційної привабливості за критерієм фінансової стійкості дозволяє виявити сильні та слабкі позиції підприємства щодо ефективності формування капіталу та застосовувати ці дані для контролю його діяльності та недопущення банкрутства.

До показників цієї групи введено коефіцієнти структури покриття та співвідношення власних і позикових коштів.

Логіка розрахунку коефіцієнта структури покриття довгострокових вкладень побудована на твердженні, що довгострокові зобов'язання залучаються для фінансування інвестиційних вкладень (придбання устаткування, будівництво, реконструкція). Він визначає ту частину капітальних активів, яка була профінансована за рахунок довгострокових позикових коштів, тобто зовнішніми інвесторами.

Другий показник характеризує обсяг власних коштів на одиницю позикового капіталу, тобто показує ступінь незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Збільшення його значення свідчить про зменшення залежності від позикових коштів і зростання фінансової стійкості.

Група 4 – показники рентабельності. Однією з головних цілей інвестування є забезпечення високого прибутку в процесі використання вкладених коштів. Хоча в сучасних умовах підприємства можуть значною мірою варіювати показник прибутку (за рахунок амортизаційної політики, ефективного податкового планування тощо), у процесі оцінювання можна досить повно досліджувати потенціал його формування в зіставленні зі вкладеним капіталом. Для оцінки інвестиційної привабливості доцільно використати показники рентабельності активів і власного капіталу.

Рентабельність активів характеризує рівень прибутку до сплати податків, який генерується загальною сумою майна підприємства. Зниження значення показника свідчить про падаючий попит на продукцію підприємства або про накопичення ним активів.

Рентабельність власного капіталу є одним із головних показників для стратегічних інвесторів, який дозволяє визначити ефективність використання капіталу, інвестованого в підприємство власниками. У процесі такої оцінки також враховується, наскільки керівництво спроможне ефективно залучати та використовувати позиковий капітал для власників.

Етап 3. Інтегральна оцінка елементів стану інвестиційної привабливості. Використання різноманітних показників на практиці часто не дозволяє отримати однозначний висновок щодо рівня інвестиційної привабливості підприємства. Також для потенційного інвестора може виникнути ситуація вибору найбільш привабливого для інвестування підприємства в конкурентній групі. Вирішення цих проблем здійснюється за допомогою розрахунку узагальнюючого показника на основі часткових показників інвестиційної привабливості, з урахуванням значення якого роблять висновки щодо її рівня на конкретному підприємстві. Проведення комплексної оцінки інвестиційної привабливості пропонується на основі методики інтегральної рейтингової оцінки, що враховує значущість кожного елемента (критерію).

Побудова інтегрального показника оцінки окремих складових інвестиційної привабливості підприємства передбачає таку послідовність дій [14]:

1. Формування матриці вихідних даних α_{ij} за рядками якої наведені номери систем (підприємств) (i), а за стовпцями – номери показників (j).

2. Визначення в кожній графі матриці елемента з максимальним значенням, яке приймається за одиницю. Створення матриці стандартизованих коефіцієнтів x_{ij} шляхом ділення значення звичайних елементів (α_{ij}) на максимальний елемент ($\max \alpha_{ij}$) еталонної системи.

$$x_{ij} = \frac{\alpha_{ij}}{\max \alpha_{ij}}. \quad (1)$$

3. Розрахунок рейтингової оцінки для кожного підприємства в конкурентній групі.

$$R_i = \sqrt{x_{i1}^2 + x_{i2}^2 + \dots + x_{in}^2}. \quad (2)$$

4. Розміщення отриманих рейтингових оцінок R у порядку зростання. Найвищий рейтинг матиме підприємство з максимальним значенням R .

Етап 4. Ранжування підприємств за результатами оцінки інвестиційної привабливості підприємства. За результатами розрахунків підприємства розподіляються за трьома групами, що відповідають високому, середньому або низькому рівню інвестиційної привабливості. Ранжування здійснюється на основі кроку інтегрального показника та встановлення діапазонів (фактор-карти) його значень [14]. Крок оцінки визначається за формулою

$$X_{cep} = \frac{X_{max} - X_{min}}{3}, \quad (3)$$

де X_{cep} – середнє значення показника (крок оцінки);
 X_{max} – максимальне значення показника;
 X_{min} – мінімальне значення показника.

Значення показника в межах $X_{min} \div X_1$ (де $X_1 = X_{min} + X_{cep}$) відповідає низькому рівню інвестиційної привабливості. Значення показника в межах $X_1 \div X_2$ (де $X_2 = X_1 + X_{cep}$) відповідає середньому рівню інвестиційної привабливості. Значення показника в межах $X_2 \div X_{max}$ (де $X_{max} = X_2 + X_{cep}$) відповідає високому рівню інвестиційної привабливості.

ВИСНОВКИ

Розроблено систему оцінних показників інвестиційної привабливості підприємства харчової промисловості, що складається з коефіцієнтів ліквідності, оборотності, фінансової стійкості, рентабельності. Остаточний вибір критеріїв та окремих показників для оцінки рівня інвестиційної привабливості залежить від пріоритетів та політики самого підприємства, його галузевої належності, інвестиційного клімату, умов розвитку економіки в цілому тощо. Запропоновано методичний підхід до побудови інтегрального показника інвестиційної привабливості та фактор-карти його інтерпретації з виділенням низького, середнього та високого рівнів ефективності. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Эксперт советует инвесторам разворачиваться в сторону пищевой промышленности Украины // Укринформ. 17.07.2018. URL: <https://www.ukrinform.ru/rubric-economy/2500543-ekspert-sovetuet-investoram-razvoracivatsa-v-storonu-pisevoj-promyslenosti-ukrainy.html>
2. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій : затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству № 22 від 23.11.1998 р. Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. 1998. № 7. С. 18–28.
3. Иванов А. П., Сахарова И. В., Хрусталева Е. Ю. Принципы и факторы определения инвестиционного рейтинга предприятий. *Консультант директора*. 2009. № 12. С. 31–37.
4. Зайцева Н. Как оценить инвестиционную привлекательность? *Банки и деловой мир*. 2007. № 12. С. 27–30.
5. Анищенко Ю. А. Оценка инвестиционной привлекательности отечественных предприятий. URL: http://science-bsea.narod.ru/2008/ekonom_2008/anishenko_ocenka.htm
6. Krupka Y. D., Bachinskiy V. Estimation of investment attractiveness for enterprises in Ukraine. *The Małopolska School of Economics in Tarnów Research Papers Collection*. 2014. Vol. 25. Is. 2. P. 117–125.
7. Іліна Е., Туапкіна М. Enterprise investment attractiveness evaluation method on the base of qualimetry. *Journal of Applied Economic Sciences*. 2016. Vol. 11. Is. 2. P. 289–293.
8. Goncharuk A. G., Karavan S. The investment attractiveness evaluation: methods and measurement features. *Polish Journal of Management Studies*. 2013. Vol. 7. P. 160–166.
9. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом. Київ : Лібра, 2002. 472 с.
10. Чорна М. В., Жувагіна І. О. Оцінка інвестиційного потенціалу підприємств роздрібної торгівлі : монографія. Харків : Лідер, 2014. 153 с.
11. Чорна М. В., Глухова С. В. Формування ефективної інвестиційної політики підприємства : монографія. Харків : ФОП Шейніна О. В., 2010. 210 с.
12. Davydenko N., Skryphy H. Evaluation methods of investment attractiveness of ukrainian agricultural enterprises. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2017. Vol. 3. No. 5. P. 103–107. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-5-103-107>
13. Власова Н. О., Пічугіна Т. С., Смірнова П. В. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємств роздрібної торгівлі : монографія. Харків, 2010. 222 с.
14. Грінько А. П., Безгінова Л. І., Шарапова О. М., Щербань А. І. Методичний підхід до оцінки ефективності використання фінансового потенціалу підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2014. Вип. 2. С. 308–317.

REFERENCES

Anishchenko, Yu. A. "Otsenka investitsionnoy privlekatel'nosti otechestvennykh predpriyat'iy" [Assessment of

- the Investment Attractiveness of Domestic Enterprises]. http://science-bsea.narod.ru/2008/ekonom_2008/anishenko_ocenka.htm
- Chorna, M. V., and Hlukhova, S. V. *Formuvannia efektyvnoi investytsiinoi polityky pidpriemstva* [Formation of an Effective Investment Policy of the Enterprise]. Kharkiv: FOP Sheinina O. V., 2010.
- Chorna, M. V., and Zhuvahina, I. O. *Otsinka investytsiinoho potentsialu pidpriemstv rozdribnoi torhivli* [Assessment of Investment Potential of Retail Trade Enterprises]. Kharkiv: Lider, 2014.
- Davydenko, N., and Skryphy, H. "Evaluation methods of investment attractiveness of ukrainian agricultural enterprises". *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 3, no. 5 (2017): 103-107.
DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-5-103-107>
- "Ekspert sovetuyet investoram razvorachivatsya v storonu pishchevoy promyshlennosti Ukrainy" [The Expert Advises Investors to Turn Towards the Food Industry in Ukraine]. *Ukrinform*. July 17, 2018. <https://www.ukrinform.ru/rubric-economy/2500543-ekspert-sovetuet-investoram-razvorachivatsya-v-storonu-pisevoj-promyshlennosti-ukrainy.html>
- Goncharuk, A. G., and Karavan, S. "The investment attractiveness evaluation: methods and measurement features". *Polish Journal of Management Studies*, vol. 7 (2013): 160-166.
- Hrinko, A. P. et al. "Metodychnyi pidkhid do otsinky efektyvnosti vykorystannia finansovoho potentsialu pidpriemstva" [Methodological Approach to the Efficiency Usage Evaluation of the Enterprise Financial Potential]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*, no. 2 (2014): 308-317.
- Illina, E., and Tyapkina, M. "Enterprise investment attractiveness evaluation method on the base of qualimetry". *Journal of Applied Economic Sciences*, vol. 11, no. 2 (2016): 289-293.
- Ivanov, A. P., Sakharova, I. V., and Khrustalev, Ye. Yu. "Principy i faktory opredeleniya investitsionnogo reytinga predpriyatiy" [Principles and Factors for Determining the Investment Rating of Enterprises]. *Konsultant direktora*, no. 12 (2009): 31-37.
- Krupka, Y. D., and Bachinskiy, V. "Estimation of investment attractiveness for enterprises in Ukraine". *The Malopolska School of Economics in Tarnow Research Papers Collection*, vol. 25, no. 2 (2014): 117-125.
- "Metodyka intehralnoi otsinky investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstv ta orhanizatsii : zatv. nakazom Ahentstva z pytan zapobihannia bankrutstvu № 22 vid 23.11.1998 r." [Methods of Integrated Assessment of Investment Attractiveness of Enterprises and Organizations: Approved by the Order of the Bankruptcy Prevention Agency no. 22 of November 23, 1998]. *Derzhavnyi informatsiyni biuleten pro pryvatyzatsiiu*, no. 7 (1998): 18-28.
- Peresada, A. A. *Upravlinnia investytsiynym protsesom* [Investment Process Management]. Kyiv: Libra, 2002.
- Vlasova, N. O., Pichuhina, T. S., and Smirnova, P. V. *Otsinka likvidnosti ta platospromozhnosti pidpriemstv rozdribnoi torhivli* [Assessment of Liquidity and Solvency of Retail Enterprises]. Kharkiv, 2010.
- Zaytseva, N. "Kak otsenit investitsionnyu privlekatelnost?" [How to Evaluate Investment Attractiveness?]. *Banki i delovoy mir*, no. 12 (2007): 27-30.